

25. april 2014

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@if.dk
F +45 3339 4141 W www.if.dk

Danmark, EU og fødevarereproduktion

Hvor mange, og hvem, skal den danske fødevarerklynge brødføde? Fødevarerklyngen i Danmark er et stort erhverv, så stort, at det producerer langt mere mad, end vi kan spise i Danmark. Det resulterer i eksport af blandt andet danske fødevarer til stort set hele verden. Dermed bidrager fødevarerklyngen til vores fælles samfundsøkonomi ved at styrke betalingsbalancen og skabe beskæftigelse og vækst i Danmark. Europa-Kommissionen har i en undersøgelse fra 2012¹ undersøgt, de europæiske befolkningers holdninger til spørgsmål om fødevarereproduktionen i EU.

Highlights:

- Ca. 43 pct. af indbyggerne i EU er meget eller rimeligt bekymrede for, om der produceres nok fødevarer til at imødekomme behovet i deres hjemland – det samme gælder for 11 pct. af danskerne og 94 pct. af grækerne.
- Ca. 79 pct. af danskerne og 76 pct. af EU-borgerne er meget eller rimeligt bekymrede for tilstrækkeligheden af fødevarereproduktionen i verden.
- Ca. 84 pct. af EU-borgerne er enige i, at EU bør hjælpe andre lande med at producere flere fødevarer, og ca. 77 pct. er enige i, at EU bør imødekomme øget efterspørgsel fra ikke-EU-lande ved at producere flere fødevarer.
- Ca. 59 pct. af danskerne og 81 pct. af alle EU-borgere er fuldstændigt eller rimeligt enige i, at EU burde producere flere fødevarer for at mindske afhængigheden af importerede fødevarer.

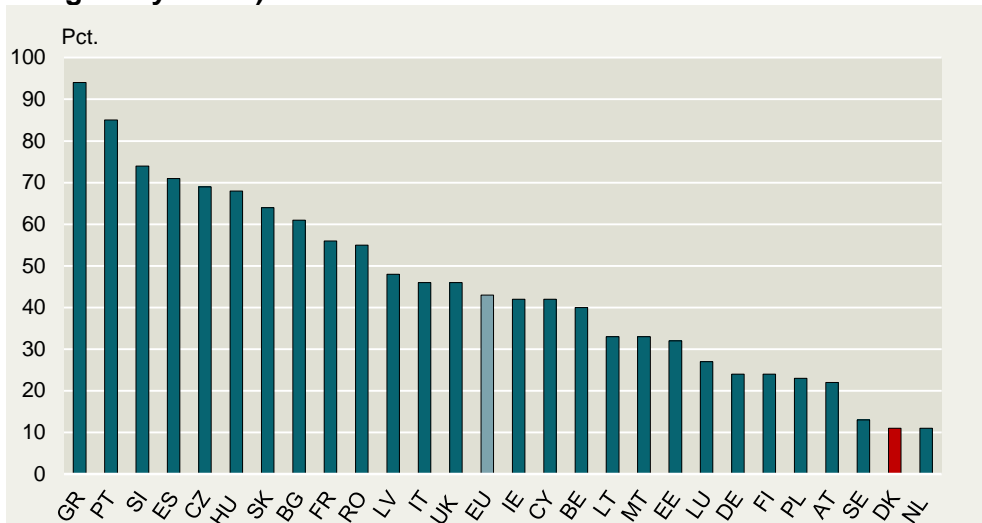
Bekymring for fødevaremangel i EU

Danskernes og andre europæers holdning til landbrugsproduktion

Som nævnt ovenfor producerer vi i Danmark langt flere fødevarer, end vi selv kan spise, men sådan er det ikke alle steder. De fleste har set billeder fra hungersnødskatastrofer i den tredje verden, men utilstrækkelige mængder af fødevarer er ikke kun noget som befolkningen i verdens fattigste lande bekymrer sig om. Inden for EU er der også lande, hvor befolkningen er bekymret, for om deres hjemlige fødevarereproduktion er stor nok til at tilfredsstille den hjemlige efterspørgsel.

¹ Special Eurobarometer 389

I hvor høj grad, er du bekymret for, om der produceres fødevarer svarende til efterspørgslen fra populationen i dit eget land? (meget og rimeligt bekymrede)

Kilde: Europa-Kommissionen (2012), Special Eurobarometer 389: "Europeans' attitudes towards food security, food quality and the countryside."

Danskerne er de mindst bekymrede for fødevarerforsyningen i deres eget land

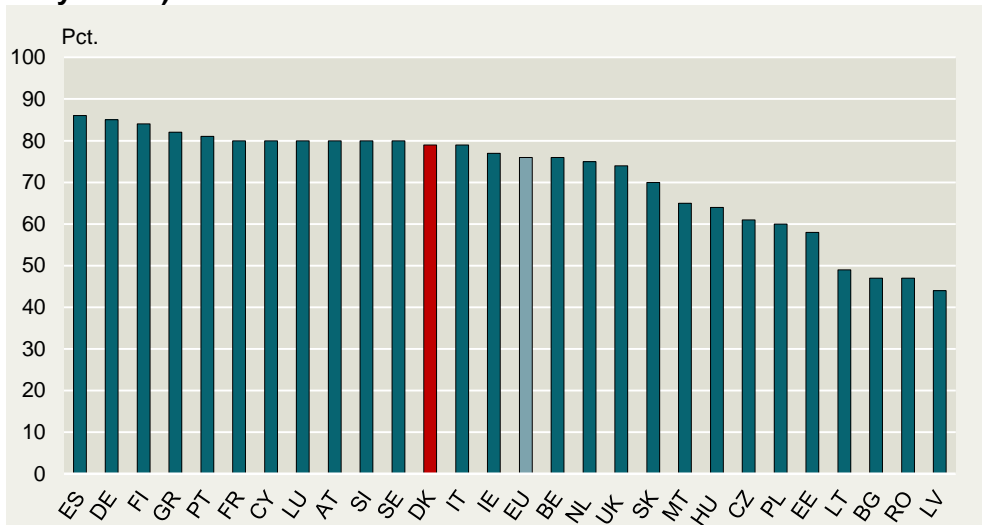
Ovenstående graf viser andelen af respondenter, der har angivet, at de er 'meget bekymrede' eller 'rimeligt bekymrede' for, om der produceres tilstrækkelige mængder fødevarer, til at tilfredsstille efterspørgslen i deres eget land. Andelen varierer, betydeligt på tværs af EU-medlemsstaterne. I Grækenland svarer 94 pct. af de adspurgte, at de er meget eller rimeligt bekymrede, mens andelen i Danmark og Holland er ca. 11 pct. I gennemsnit var 43 pct. af respondenterne i hele EU meget eller rimeligt bekymrede.

EU15-landene bekymrer sig i højere grad om fødevarerforsyning på verdensplan

Fødevarerforsyning på verdensplan

79 pct. af de danske respondenter svarer, at de enten er 'meget bekymrede' eller 'rimeligt bekymrede' for, om der produceres tilstrækkelige mængder fødevarer til at tilfredsstille behovet på verdensplan. Andelen er således lidt højere end EU-gennemsnittet på 76 pct.

I hvor høj grad, er du bekymret for, om der produceres fødevarer svarende til efterspørgslen fra populationen i verden? (meget og rimeligt bekymrede)

Kilde: Europa-Kommissionen (2012), Special Eurobarometer 389: "Europeans' attitudes towards food security, food quality and the countryside."

Ligesom flere danskere bekymrer sig om fødevarerforsyningen på verdensplan, end på nationalt niveau, er det værd at bemærke, at det samme gælder for flere af de vesteuropæiske gamle EU-medlemslande (EU15²). Omvendt er der færre i de nye østeuropæiske medlemslande (NMS12³), som bekymrer sig om tilstrækkeligheden af fødevarerproduktionen på verdensplan. Ca. 80 pct. af respondenterne fra EU15-landene svarer enten 'meget bekymrede' eller 'rimeligt bekymrede', mens det samme gælder ca. 57 pct. af NMS12-landene.

EU's fødevarerproduktion og tredje lande

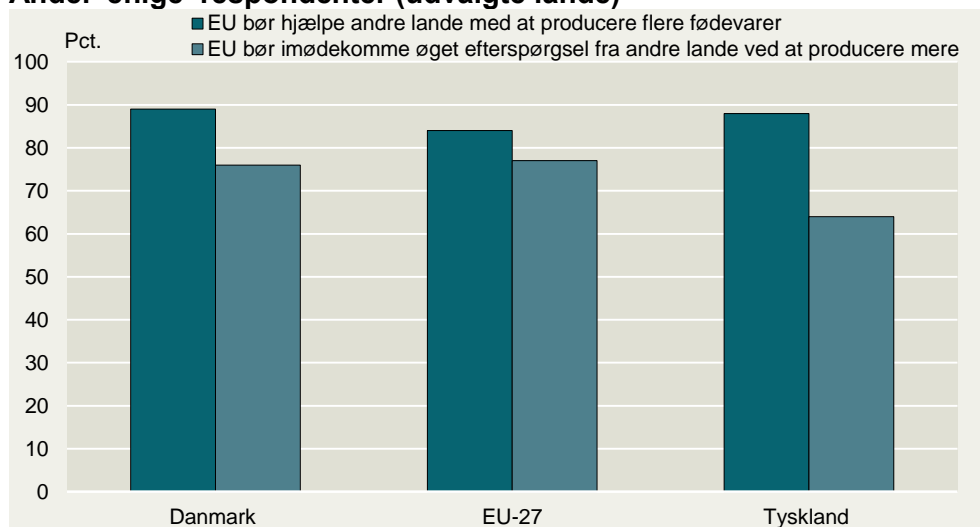
Som det fremgår ovenfor, er der ca. 76 pct. af befolkningen i EU, som er meget bekymrede, for om der produceres tilstrækkelige mængder fødevarer på verdensplan. Spørgsmålet er hvordan man fra EU's og dansk side kan afhjælpe fødevaremangel i ikke-EU-lande. I Europa-Kommissionens undersøgelse er der spurgt til befolkningens holdning til to forskellige tilgange. På den ene side: "at EU skal hjælpe andre lande med at producere mere", på den anden side: "at EU skal producere mere for at imødekomme efterspørgslen fra disse lande".

Nedenstående diagram viser respondenternes holdning til de to tilgange for udvalgte lande. For begge tilgange er flertallet af respondenterne i alle lande enige. Der er imidlertid forskel på respondenternes vægtning af de to tilgange. Flere EU-borgere er enige i, at EU bør hjælpe andre lande med at producere flere fødevarer (ca. 84 pct.) end i, at EU skal producere flere fødevarer til disse lande (ca. 77 pct.).

Danskerne: EU bør hjælpe andre lande med at producere mere

På samme måde forholder det sig i Danmark, her er ca. 89 pct. enige i at EU bør hjælpe andre lande med at producere flere fødevarer og ca. 76 pct. i, at EU bør producere flere fødevarer til forbrug i andre lande. Differencen mellem andelen af enige for de to udsagn er størst i Tyskland, hvor ca. 24 procentpoint flere er enige i første udsagn end i det andet.

Andel 'enige' respondenter (udvalgte lande)

Kilde: Europa-Kommissionen (2012), Special Eurobarometer 389: "Europeans' attitudes towards food security, food quality and the countryside."

² De 15 lande som udgjorde EU inden udvidelserne i 2004 og 2007

³ De 12 medlemslande der blev optaget i EU i forbindelse med udvidelserne i 2004 og 2007

Både egenproduktionen og støtte til ikke-EU-landes produktion bør øges

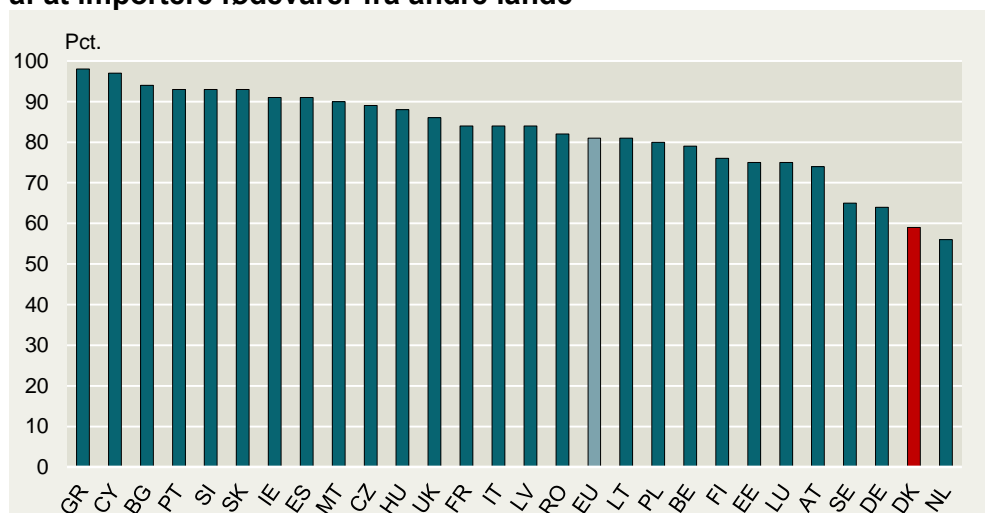
Selvom der er forskellige holdninger til betydningen af hver af de to tilgange til ikke-EU-lande, er der som nævnt ovenfor et flertal af respondenter i alle EU-lande, som er enige begge udsagn. Dette kan tyde på, at borgerne i de forskellige EU lande i højere grad anser de to tilgange som supplerende end konkurrerende.

Danskerne er næstmindst bekymrede for EU's fødevarer-selvforsyning

Selvforsyning og eksport

Nedenstående graf viser andelen, som er enten 'fuldstændigt enige' eller 'rimeligt enige' i, at EU bør øge fødevarerproduktionen for at mindske afhængigheden af importerede fødevarer. Danskerne placerer sig i den lave ende blandt EU-landene, med 59 pct. af de adspurgte. Grækerne og cyprioterne er de to befolkningsgrupper, hvor flest er enige med andele på henholdsvis 98 og 97 pct., EU-gennemsnittet er ca. 81 pct. Ser man alene på andelen af fuldkomment enige, er ca. 27 pct. af danskerne og 38 pct. i hele EU enige i, at man bør øge fødevarerproduktionen i EU, for at mindske afhængigheden af fødevarerimport.

Andel enige i "EU burde producere mere, for at blive mindre afhængige af at importere fødevarer fra andre lande"

Kilde: Europa-Kommissionen (2012), Special Eurobarometer 389: "Europeans' attitudes towards food security, food quality and the countryside."

Forskellige holdninger kan måske forklares af forskellig produktion

Grækenland og Danmark

En årsag til, at holdningerne til ovenstående spørgsmål varierer mellem landene, kan muligvis findes i deres forskellige udgangspunkter. Nogle af EU-landene producerer væsentligt mere, end de selv konsumerer, og har dermed en betydelig eksport af fødevarer, mens det i andre medlemsstater er omvendt. Et eksempel på dette er Grækenland. Som nævnt ovenfor, er grækerne blandt de befolkninger som er mest bekymrede omkring fødevarerproduktionens tilstrækkelighed på deres hjemmemarked.

Af FAO's fødevarerbalance indeks⁴ fremgår det, at Grækenland i 2009 var nettoimportør af 17 ud af 19 fødevarergrupper, og i alt importerede 2,78 mio. tons flere fødevarer end de eksporterede. Til sammenligning var Danmark, efter samme opgørelse, i 2009 nettoeksportør på 9 ud af 19 produktgrupper, og eksporterede i alt 4,1 mio. tons mere end vi importerede i 2009.

⁴ <http://faostat3.fao.org/faostat-gateway/go/to/download/FB/FB/E>

Den simple sammenligning af Grækenland og Danmark synliggør nogle af de forskelle, der er mellem fødevarereproduktionen i forskellige EU-lande. Der er tale om to vidt forskellige fødevarerhverv, samt to befolkninger med forskellige holdninger til omfanget af fødevarereproduktionen. På den ene side et relativt mindre specialiseret og mindre effektivt erhverv og en befolkning, som ønsker større produktion og selvforsyning. På den anden side et højt specialiseret erhverv og en befolkning, som først og fremmest fokuserer på at tilfredsstille fødevarerefterspørgslen andre steder i verden.

Tilbage står, at mens forskellige befolkninger forholder sig forskelligt til fødevarereproduktionen i EU, er et flertal bekymrede for tilstrækkeligheden af fødevarereproduktionen på det ene eller andet niveau. Nogle er bekymrede for dem selv og deres eget land, andre for fødevarereforsyningen på verdensplan. De forskellige holdninger har imidlertid det til fælles, at de ønsker en større fødevarereproduktion i EU, og her kan den danske fødevarerklynge med sine kompetencer spille en afgørende rolle. Hvad enten befolkningerne ønsker højere grad af fødevarere selvforsyning i EU, sit hjemland eller i verden, må det således være afgørende, at fødevarereproducenterne får optimale vilkår for at producere de fødevarer, der efterspørges.

Data og metodiske bemærkninger

Ovenstående analyse bygger på data indsamlet af Europa-Kommissionen i Marts 2012 og udgivet i Special Eurobarometer 389 i Juli 2012: *"Europeans' attitudes towards food security, food quality and the countryside."*

Gennemsnit for EU, EU15 og NSM12 er beregnet som et vægtet gennemsnit ud fra landenes respektive populationsstørrelser.

Landekoder og forkortelser:

BE: Belgien	IE: Irland	AT: Østrig
CZ: Tjekkiet	IT: Italien	PL: Polen
BG: Bulgarien	CY: Cypern	PT: Portugal
DK: Danmark	LT: Litauen	RO: Rumænien
DE: Tyskland	LV: Letland	SI: Slovenien
EE: Estland	LU: Luxemburg	SK: Slovakiet
GR: Grækenland	HU: Ungarn	FI: Finland
ES: Spanien	MT: Malta	SE: Sverige
FR: Frankrig	NL: Holland	UK: Storbritannien
BE: Belgien	IE: Irland	AT: Østrig

EU15: BE, IT, FR, DE, LU, NL, DK, UK, IE, PT, ES, GR, AT, FI
NMS12: BG, CZ, EE, CY, LT, LV, MT, HU, PL, RO, SL

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3 T +45 3339 4000 E info@lf.dk
1609 København V F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Thomas Søby 3339 4252 ths@lf.dk
Malika Pedersen 3339 4030 mpe@lf.dk
Rasmus Vesterlund 3339 4015 rve@lf.dk